tilsvarende tallet rundt 20 prosent. Mer likestilling her ville neppe være skadelig for barn. Jeg skulle gjerne høre flere kvinner si «fair enough» til dette.

Henriksen snakker også om «noen» i den vestlige verden som er så tvers igjennom privilegerte at de ikke en gang ser sine privilegier. Henriksens medsøster i framtredende posisjon, Grete Faremo, presterte som forsvarsminister å si at verneplikten er radikalt kvotering av menn. Snakk om privilegium! Med blikk på historien kunne jo Henriksen og/eller Faremo forsøke å forklare menn i dag hvordan deres kjønnsfeller i f. eks. første verdenskrigs skyttergraver egentlig nøt et privilegium.

Menns manglende organisering og bevissthet som gruppe i samfunnet er imidlertid menns ansvar. Og når ansvaret er klarert, kan vi jo koste på oss litt hjelpsomhet. Jeg skal komme med et forslag når det gjelder det problem at kvinner synes å velge løsninger som ikke er til deres fordel: Om mulig, si fra når du gjør dette!

Økt klarhet kan endre både din egen oppfatning og din motparts. Kanskje oppdager du at du har fordeler av valget som du ikke har tenkt på. Kanskje har din motpart ikke tenkt på at du gjør dette til fordel for ham. Men når dette er sagt, kan det tilføyes at ikke alt kan snakkes om. Da ser jeg som eneste utvei å minne om at begge kjønn for sin egen lykke er avhengige av motsatt kjønns lykke.

Dette tilsier våkenhet, også for det usagte.

Arild Brock,
Redaktør av Maskulinist.no

Fossile avveier

Olje. Pia Martine Wold fra bransjeorganisasjonen Norsk olje og gass kommer 17. januar («En løsning for fremtiden) med et angrep på min kronikk («Den fossile utfordring») i Ny Tid 10. januar. Hun hevder at «Norsk petroleumsnæring i aller høyeste grad forholder seg til de nye klimarealitetene».

Fossil energi er et enormt lager av gass, olje og kull som jordskorpa og havbunnen har bygd opp og skjult i flere hundre millioner år. Enorme mengder av CO2 (og metan) er bundet i grunnen i stedet for i luft og hav. Vi er nå i ferd med å slippe løs denne gassmengden i et historisk sett svært kort tidsrom. Vi vet nå at gassen er i ferd med å gjøre kloden om til et «drivhus». Drivhuseffekten er irreversibel, og hvis den ikke stopper, kan oppvarmingen komme ut av kontroll. Det er positivt at også Norsk olje og gass er klar over drivhusfaren.

Utslippene er imidlertid alt kommet så langt at det begynner å bli svært vanskelig å stoppe oppvarmingen. CO2–konsentrasjonen i atmosfæren var i førindustriell tid noe over 200 PPM (parts per million). Framtredende klimaforskere har anslått at 350 PPM vil gjøre at vi beveger oss mot en global oppvarming på 1,5 grader. Verdens nasjoner ble enige i København i 2009 om at temperaturen på jorda ikke må øke mer enn 2 grader. I 2013 er CO2-innholdet i atmosfæren målt til 400 PPM. Når dagens utslipp gir en økning på 2 PPM årlig, er det lett å regne ut at vi om 25 år vil nå 450 PPM, altså i 2039.

Det internasjonale energibyrået (IEA), som Wold støtter seg til, sier at ved 450 PPM er det bare 45 prosent sjanse for at vi har håp om å holde 2-gradersmålet. Sannsynligheten for at det utløser en 4 graders temperaturstigning hevdes av IEA å være 7 prosent! Med tanke på hvilke dramatiske endringer dette vil være for livet på kloden, er det en vanvittig risiko å ta.

Men det stopper jo ikke i 2039! Wolds selskaper opererer uten noen tidshorisont. De prøver å skyve gass foran seg inn i en udefinert framtid. Gass gir litt mindre CO2 enn olje, som igjen er litt mindre enn kull. Det høres besnærende ut å erstatte kull og olje med gass, og kan forsvares i en svært kort overgangsperiode inntil fornybar energi overtar, men det er uansett CO2 som pøses ut!

Få vil ha problemer med å forstå at informasjonssjefen i Norsk olje og gass kjemper for sin bransje. Pia Martine Wold mener det er en «løsning for fremtiden» som de leverer. Fra hennes ståsted kan det kanskje se slik ut. Hennes bransje må imidlertid vurderes med et mer kritisk blikk enn det som er dens egen policy, og det som fremmer økonomisk inntjening på bekostning av klimaet utfra selskapenes egeninteresse.

«Fossil energi vil være -- helt nødvendig i mange år fremover», skriver Wold. Det er typisk for denne bransjen at selv når de ser alvoret i klimasituasjonen, så unnlater man å komme med noe som likner på en nedtrappingsplan. Tvert om satses hundrevis av milliarder kroner bare i Norge på leting etter olje og gass som, hvis man finner noe, gir fossileksponering i mange decennier.

Jeg må minne om at de kjente fossilreservene i verden i 2013 ble anslått å svare til 2795 gigatonn CO2. Fagmiljøene har beregnet at om vi skal ha en rimelig sjanse til å unngå mer enn 2 graders global temperaturstigning, kan en fra nå av ikke slippe ut mer ikke mer enn totalt 565 gigatonn CO2. Med utslipp på dagens nivå vil, vi om mindre enn 20 år ha overskredet denne grensen.

Den grunnleggende svakheten i argumentasjonen fra Wold er at hun trur vi snakker om determinerte, ikke dynamiske prosesser der alternativer foreligger. Fossilbransjens egeninteresser har definert hva slags energi vi har behov for. Valg av energikilder, hvordan energiproduksjon foregår, og hvordan innovasjon og utvikling drives fram, er menneskeskapt. Behovet for energi er stort, og det vil ventelig øke, ikke minst for å kunne nedkjøle bygninger nærmere ekvator enn oss. Det krever fornybarsatsing, og finansressursene må ut av olje- og gass. Teknologien fins.

Å hevde at verden vil trenge 90 prosent av norsk olje og gass i 2050, er fri dikting. Hvor sikre er de anslagene? Finnes alternativer? Hvordan er fornybar energi innregnet? Og hvorfor akkurat «vår» og ikke f.eks. fattige lands olje og gass? Et samfunn som satser så ensidig på olje og gass svekker en helt nødvendig innovasjon av fornybar energi.

Når Wold framstiller sin bransje som løsningen på klimautfordringene, bør alarmklokkene ringe. Det er et politisk ansvar å ta hånd om energiressurser og forurensing i samfunnet. At enkeltbedrifter har mye makt, har vi sett gjennom oljeselskapenes nokså frie spillerom. Da gasskraftverket på Mongstad skulle bygges i 2006, ble det først forutsatt fornuftig nok at det skulle komme på plass rensing fra dag en. Etter press fra Statoil, og svikt i Ap's ledelse gikk en tilbake på dette. Statoil fikk på plass kraftverket. Rensingen kom aldri. «Månelandingen» til Stoltenberg ble en buklanding der en fortsatt strider om skyld, men Statoil kan neppe gå fri.

Det er provoserende når fossilbransjen prøver å framstå som klodens redning fra CO2 utslipp. De hevder å være løsningen på klimaproblemet. Det er da heller ikke troverdig. Verdens olje- og gasselskaper har en lite ærerik fortid når det gjelder rå pengejakt, miljøskader, maktmisbruk, desinformasjon, korrupsjon og menneskelige lidelser. Dette skal ikke Norsk olje og gass svare spesielt for, men organisasjonen må ha meg unnskyldt når jeg heller ikke trykker interesseorganisasjonen til mitt bryst og juble. Så lenge den ikke presenterer en troverdig plan for nedtrapping og avvikling av produksjonen av skadelige klimagasser, men gjør det motsatte, må vi ha lov til å være kritiske.

Wold påstår at jeg tar feil om Tysklands energibruk («trenger norsk gass», er omkvedet). Når utslipp fra kull økte i Tyskland fra 2011 til 2012 framstiller hun det som en fiasko for fornybar energi. Poenget er imidlertid at dette er ledd i en ambisiøs plan mot fornybarsamfunnet der Tyskland rent kortsiktig må innom kullenergi. Det er ikke bra, men det er verre at Norge og noen andre land er svært passive i forhold til CO2-reduksjon. Kortsiktige økonomiske interesser gjør nå Norge til den desiderte klimasinken, godt hjulpet av olje- og gassindustrien. Det store salget av norsk gass til Tyskland ser ut til å være mer et norsk enn et tysk ønske.

De klimarealitetene som Norsk olje og gass forholder seg til, dreier seg helst om å sikre egne fossilleveranser. Dette beskriver og forsvarer Wold i sin artikkel. Det hjelper ikke at hun også erklærer at jorda si framtid er grønn.

Finn Bjørnar Lund,
Medlem i Besteforeldrenes klimaaksjon

Wold trur vi snakker om determinerte, ikke dynamiske prosesser der alternativer foreligger.

Finn Bjørnar Lund

FAKSIMILE: Kronikk 10. januar 2014

Orientering.

FINN BJØRNAR LUND
MEDLEM I BESTEFORELDRENES KLIMAAKSJON

Den fossile utfordring

«Naturens ressurser skal disponeres utifra en langsiktig betraktning, som ivaretar denne rett også for ettersleksten.» Slik heter det i Grunnloven, som vi denne våren feirer 200-årsjubileet til. Men i 2014 vil sterke krefter ha oss til å tenke fossilt.

Fornybarhet. Greier våre politikere å snu i tide fra fossil til fornybar energi?

I mer enn 40 år har Norge høstet store gevinster av olje og gass under havbunnen. Så langt har fossil energi har gjort oss rike. Fem tusen milliarder kroner er plasert i Statens pensjonsfond utland, og det gir betydelige, årlige avkastninger til norsk økonomi i uoversiuelig framtid. Med god støtte fra statlige fradragsordninger skal det i 2014 investeres nye 200 milliarder kroner i leteprosjekter. Investeringene i oljebransjen har fortsatt å øke. Nok er ikke nok.

Norge satser altså langsiktig i samme spor og unngår slik en planmessig nedtrapping. Vi negligserer Klimapanelets, Verdensbankens, Det internasjonale energibyrâets og OECDs advarsler om at mer enn 2/3 av fossilenergien som alt er funnet, må forbli i bakken.

Vi må anta at de store investeringene i oljeleting minst har et 50-årsperspektiv, altså langt inn i perioden der det forutsettes at fossile brensler må trappes kraftig ned om vi skal holde målet om maksimalt 2 graders temperaturøkning på kloden. Dette viktige målet ble statene enige om på klimakonferansen i København i 2009. Våre politikere handler som om den profitable oljealderen bare skal fortsette i nye decennier. Er det moralig for norske politikere å se for seg en slutt på oljeproduksjon etter alle jubelårene? Mye tyder på at de ikke greier å ta inn over seg de nye realitetene.

Risikosporten

Hver ny rapport fra FN's klimapanel siden 1989 har trukket sikrere konklusjoner om konsekvensene av den fossile energien. Med stor sikkerhet vil klimagassene skape dramatiske endringer i temperatur, klima og livsbetingelser på kloden alt i dette hundreåret.

Ifølge det danske tidsskriftet Ingeniøren, 2. januar 2014, øker igjen metankonsentrasjonen i Arktis sterkt. Denne drivhusgassen virker 25 ganger sterkere enn CO2, som igjen utløser mer metan i en dynamisk prosess.

Noen velger å gamble på at forskerne tar feil. Dermed overlates ansvaret til de som kommer etter oss. Alt tyder på at kostnadene om noen decennier kan bli svært store.

Argumenter som brukes for å unngå et skifte til alternative energiformer:

- **Investeringer:** Teknologi, finansøkonomi og prestisje gjør at det ikke «går an» å nedtrappe eller stanse nå.
- **Verden trenger energi:** Er blitt et mantra for fossil energi
- **Kompetanse:** Vi må ta vare på vår ekspertise på området og utdanne flere til fossilbransjen.
- **Psykologiske rasjonaliseringer:** Noe av det som brukes er f.eks:
  - Vi har utskogsprosjekter, og kjøper kvoter, så Norge er alt i front for å redde klimaet.
  - Norge er et lite land, de store må gå foran.
  - Vår olje og gass er mindre forurensende.
  - Tyskland trenger vår gass.
  - Oljen og gassen er helt nødvendig for vår økonomi.

I forrige utgave av Ny Tid, nr 47-48 den 20. desember 2013, argumenterer informasjonssjefen i Norsk olje og gass for å erstatte kull med gass i Europa. Men Pia Martine Wold unngår å nevne at framtida må basere seg på fornybar energi. Den såkalt rensere fossilproduksjon, hvis gass erstatter kull, er relevant bare hvis Tyskland velger norsk gass. Det bestemmer ikke Norge, og det vil uansett måtte ha en kortsiktig horisont.

EU satser sterkt og langsiktig på fornybare energiformer. Hverken Europa eller verden trenger mer kull, olje eller gass nå, slik oljebransjen hevder. De bruker enorme midler på leting etter felter som skal levere fossile brensler ut hundreåret. En forsterket fornybarsatsing er det som trenges. Det er provoserende at oljebransjen er så opptatt å bremse en fornybar utvikling og samtidig tilsløre sin egen interesse i saken.

Det har stor praktisk og symbolsk betydning hvilke signaler et oljeland som Norge gir. Urskogprosjektene og kvotehandelen kan bli viktig, men dette er ikke argument for at vi skal unngå å ta ansvar i Norge. Økonomiargumentet må sees både i forhold til ny næringsutvikling, alternativ fornybar energi, og til behovet for å redusere oljeavhengighet.

I Dagsavisen 28. desember viser tidligere stortingsrepresentant Bente Bakke at nøkkelpersoner i det nye regieringsapparatet har bakgrunn som knytter dem til fossilindustrien (Børge Brende, Torhild Widvey, Jan Gunnar Pedersen, Bård Glad Pedersen og andre). Samtidig har klimaskeptikere fått sentrale posisjoner.

Den nye regjeringens klimapolitikk hviler på ord som: å «forsterke klimaforliket», utnevne «klimaminister» (riktignok uten planansvar for klimaet) og henvisning til en omforent «plattform» som ikke er særlig konkretisert. Er det slik at Norge nå går fra vondt til verre når det gjelder en ansvarlig klimapolitikk?

Avvikle fossilproduksjonen

Utfordringen er nå å innse at vi står foran et skifte, og det er viktig å fremme dette. Nå gjelder det å ta vare på de verdiene som er høstet, trappe ned leting og utvinning etter fossil energi, og heller satse på fornybar energi. Det betemmer ikke Norge, og det vil uansett måtte ha en kortsiktig horisont.

EU satser sterkt og langsiktig på fornybare energiformer. Hvorken Europa eller verden trenger mer kull, olje eller gass nå, slik oljebransjen hevder. De bruker enorme midler på leting etter felter som skal levere fossile brensler ut hundreåret. En forsterket fornybarsatsing er det som trenges. Det er provoserende at oljebransjen er så opptatt å bremse en fornybar utvikling og samtidig tilsløre sin egen interesse i saken.

Det har stor praktisk og symbolsk betydning hvilke signaler

«Norge må ta et større ansvar for generasjonene etter oss, slik vår Grunnlov krever.»

Det skjer i dag en voldsom utvikling og til stadig lavere pris. Sterkt redusert energi vil føre til at tyske husholdning energibehovet alt i 2020 bare ved hus produksjon (ref. UBS bank). Store ind Kina og Tyskland forsterker nå overg blir ikke bare stadig mer omstridt, men kull, olje og gass.

Investeringene i fossilindustrien bli konkurransen fra fornybar energi, sam blemene som fossilbrensler skaper. Ac finansmedier mangler ikke.

Statens pensjonsfond utland – Olje mot klimatrusselen når store investeri fossilindustri. På sikt tjener dette nep miske interesser eller klodens klima.

Grunnlovsteksten

Rike land som vårt må handle solidar rammes hardest av klimaendringer. N for generasjonene etter oss, slik vår G ånt fremstår Grunnloven mer framan praksis. For § 110b i Den norske grun

«Enhver har Ret til et Miljø som sik hvis Produktivenæerne og Mangfold bev ø disponeres ut fra en langsigtig og alsi denne Ret sogas for Efterslægten.

For at tvaretage deres Ret i Henhold t Borgerne berettigede til Kundskab om Virkningene af planlagte og iværksatte i mai 1992, red. anm.).

Forpliktelsen til å følge opp lovteks «Statens Myndigheter give nærmer nomføre disse Grunnsætninger.»

Spørsmålet er om politikerne i 201 i tide?

Send oss din mening!

Ny Tid tar imot innsendte essays på inntil 13.000 tegn, kronikker på 7000 tegn og debattinnlegg på inntil 3000 tegn, inkludert mellomrom. Bidrag sendes på epost til **debatt@nytid.no.** Debattinnlegg bør være oss i hende innen kl. 14 tirsdager for å komme på trykk i samme ukes avis. Ny Tid forbeholder seg retten til å forkorte innsendte tekster.